

מבשר טוב

סעודה שלישית

פרשת ויצא

ו' כסלו תשע"א
ק"ק לוגאנו ת"ו

מאמר

יעקב אבינו תיקן עבודת בני ישראל בגשמיות ורוחניות

בכל בחינות של הד' הגליות

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה: ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא: ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עלים וירדים בו" [בראשית פרק כח].

יש להבין מדוע חלומו של יעקב אבינו מיד אחר יציאתו מבאר שבע לקראת הליכתו לחרן אל לבן הארמי היה שמלאכי אלוקים עולים וירדים בסולם, ולכאורה היה צריך להיות חלומו מעניין הליכתו אל לבן מה צריך לתקן ולעשות במקום החדש שהולך לשם בחרן אצל לבן הארמי, ולכאורה אין קשר בין חלומו שסולם מוצב ארצה לענין עבודתו ותפקידו של יעקב אבינו בהמשך דרכו וצריך ביאור.

והנראה לבאר בזה עפ"י מה שכתב אאמו"ר בספה"ק חלקת יהושע שענין חלום יעקב דסולם מוצב ארצה הוא לרמז על עניינים הגשמיים, וזל"ק: "וזה ויחלום לשון התחזקות כן פירש הקדושת לוי ז"ל שאיש ישראל יכול לחזק עצמו שאף כי סולם מוצב ארצה בכל הדברים הגשמיים בזה גם כן וראשו מגיע השמימה גם שם כביכול מגיע חיות א' וקדושתו" עכ"ל. והיינו שאף שהסולם מוצב ארצה היינו שהאדם עוסק בארציות ובגשמיות, אך אף בדברים גשמיים כאשר עושה אותם לשם שמים אזי "וראשו מגיע השמימה" כי על ידי גשמיות בני ישראל אפשר לתקן כמו ברוחניות.

וכמו שאמר הרה"ק ר' צבי הירש מזידיטשוב זיעוכ"י שבימי נעוריו רצה שיוכל להשפיע כשעוסק בגשמיות בשעת אכילה כמו בזמן שהוא עוסק ברוחניות. ובערוב ימיו רצה להיפך שיהיה לו כוח בזמן שעוסק ברוחניות שיוכל להשפיע כמו שמשפיע בגשמיות שעושה לשם שמים. והיינו כי אשר איש ישראל עוסק באכילה ושתיה לשם שמים הוא יכול לתקן בזה תיקונים עוד יותר ממה שיכול לתקן בעת עסקו בתורה ותפילה ועשיית מצוות.

וזה היה עיקר עבודת יעקב אבינו בייסורים בלא מנוחה בגלות אצל עשיו ולבן, וצרת דינה, ומכירת יוסף, ובכל זאת החזיק מעמד, ואפילו בעת שמכרו את יוסף וירד ממדרגותיו ולא היה יכול לעבוד את השי"ת כמו בעת מעלתו הרמה, וכמו שאמר הרה"ק ר' שמחה בונים מפשיסחא זיעוכ"י שכאשר הוא מתבונן בעבודת יעקב אבינו בעת ירידתו ממדרגותיו אחר מכירת יוסף הוא מלא התפעלות והערצה מגודל עבודתו במצב כזה. וכן בני ישראל שעברו גליות כאלו, ונפלו מהדרגות שהיה להם בזמן שהיו על ארצם בארץ ישראל ובית המקדש היה על מכונו, ובכל זאת החזיקו מעמד מכוחו של יעקב אבינו.

וזה מה שהראו ליעקב אבינו בחלום הלילה "סולם מוצב ארצה" היינו הדברים הגשמיים על אף שהם בארץ והם דברים ארציים, אך "וראשו מגיע השמימה" שיכול האדם להתעלות בעבודה זו עד רום שמים.

ועבודת השי"ת בגשמיות חשובה עד מאד וניתנה רק לבני ישראל, אך מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו והיינו שהמלאכים כולם רוחניים ואין למלאכים כוח עבודה הגשמית. ואדרבה מלאכי אלוקים יורדים בו, והיינו שאין בכוחם לעבוד את השי"ת בדברים גשמיים, וכמו שמצינו במדרש [דברים רבה יא י]: "ממרום ירדו שני מלאכים עזה ועזאל וחמדו בנות ארצות, והשחיתו דרכם על הארץ, עד שתלית אותם בין הארץ לרקיע". וכן הובא ברש"י [יומא סז:]: "עוזא ועזאל - מלאכי חבלה שירדו לארץ בימי נעמה אחות תובל קין, ועליהם נאמר ויראו בני האלהים את בנות האדם [בראשית ו] כלומר, על העריות מכפר". ע"כ. הרי שהמלאכים שירדו לארץ נתקלקלו. והוא כמו שנתבאר, שמלאכים הם רוחניים לגמרי, ואין בהם כוח לעבוד השם יתברך בגשמיות, ולכן שירדו בעולם הגשמי, והוצרכו לעבודת השם יתברך בגשמיות נתקלקלו.

וכבר מצינו בחז"ל בכמה מקומות שאף אצל מלאכים שייך חטא וכמבואר בגמ' סנהדרין [קב:]: "ויצא הרוח ויעמד לפני ה' ויאמר אני אפתנו, ויאמר ה' אליו במה, ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו, ויאמר תפתה וגם תוכל, צא ועשה כן [מלאכים א כב, כב]. מאי צא, אמר רבינא צא ממחיצתי, שכן כתיב [תהלים קא]: דובר שקרים לא יכון לנגד עיני". הרי שאף אצל מלאכים שייך בחינת שקר, ולכן מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו, כי אצל מלאכים לא שייך מצוות תשובה, אך בני ישראל אפילו שיורדים אך בכל מצב יכולים לחזור ולהתעלות על ידי מצוות תשובה. וכמו שמצינו בתלמוד ירושלמי מכות [פ"ב] "שאלו לקודש' בריך הוא חוטא מהו עונשו אמ' להן יעשה תשובה ויתכפ' לו" אך מלאכים שחוטאים הם נדחים לנצח לגמרי מן השמים.

וזה הראו ליעקב אבינו שאפילו מלאכים שעולים יכולים לרדת בלי כוח יותר להתעלות, אך לבני ישראל יש כוח לעלות אפילו כאשר הם בבחינה של "יורדים" וגם להחזיק מעמד אפילו שנמצאים ביישוב וסביבה של רמאים כמו לבן וכדו' שעל ידי זה אפשר לרדת אפילו שהגיע עד השמים.

וחלום זה היה כהכנה לעבודת יעקב אבינו אצל לבן שהיה צריך להתעסק עם דברים גשמיים והיה רועה את צאן לבן, והראו ליעקב אבינו כמה חשובה עבודתו זו כי אעפ"י שראשו מוצב ארצה אך ראשו מגיע השמימה. ויעקב אבינו אפילו כאשר התעסק אצל לבן עם דברים גשמיים, וכמו שאמר יעקב אבינו [פרק לא מ] "ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני" אך בעבודתו עם דברים גשמיים היה מתקן דברים רוחניים וכמו שמבואר "בזוה"ק (ח"א קס"ב א) על פסוק ויצג יעקב את המקלות אשר פצל ברהטים בשקתות המים דא רזא דתפילין שהוא המוחין ומקלות דא דינא קשיא".

ואפילו שמלאכים אינם יכולים להחזיק בעבודת השי"ת עם דברים גשמיים ומלאכי אלוקים ויורדים בו, וזה שהראו ליקב אבינו שמלאכים עולים מן הארץ שמרמז לגשמיות עולים ויורדים כמו שהבאנו לעיל מהקדושת לוי, אך בני ישראל יכולים לעבוד את השי"ת אפילו בדברים גשמיים ולהתעלות בעבודה זו, ויכולים לעלות ולא לרדת ולהחזיק מעמד אפילו בסביבה רעה כמו אצל לבן הארמי שהוא מקור הגשמיות והרמאות ואעפ"כ יכול להתעלות בעבודתו ולהחזיק מעמד במקום ובמצב כזה.

וזה החזיק את יעקב אבינו בגלות אצל לבן שידע שגשמיות בני ישראל כולה רוחניות, ושולחנו של אדם מכפר, ולכן מבואר בשו"ע סימן רל"א שכאשר אדם עוסק בדברים גשמיים צריך שיהיה כל מחשבתו לשם שמים.

ועבודת יעקב אבינו לקדש הגשמיות בגלות אצל לבן לא היה רק לעצמו אלא הכין ותיקן בזה הדרך לזרעו אחריו, וכמבואר בגמ' סנהדרין [יט]: "לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם [ישעיהו כט]. וכי היכן מצינו ביעקב שפדאו לאברהם, אמר רב יהודה: שפדאו מצער גידול בנים [שהוטל עליו טורח השבטים, שעל אברהם היה מוטל אותו טורח, דכתיב [בראשית כו]: והרביתי את זרעך והוא פדאו. רש"י]."

ויעקב אבינו ע"ה היה צריך להכין לבני ישראל כוחות לחיות בגלות אצל רמאים וכופרים שכופים לעשות הרע בעיני ה' רח"ל, ושיוכלו לעבוד השי"ת בגשמיות כמו בעת שיצטרכו לפרנס עצמם מגויים רמאים שיוכלו לצאת בעושר וכבוד. וזה שאמר יעקב אבינו ע"ה [לב יא] "כי במקלי עברתי את הירדן הזה". והיינו שבני ישראל בגלות כאשר יהיו בלי פרטה רק במקלם בידם יכולים לעלות ולהתעשר ולהיות בהם שני מחנות בכל אחד ואחד של שכינה ועשירות בגשמיות וגם להתעשר ברוחניות כמובן, אפילו במקום התענוגות וכפירה, וכפיה בלא אמצעים רק במקלו, כי רק כך מוכרחים להתחיל ואח"כ מתגדלים כמבואר במדרש רבה פרשת תולדות [פרשה סו] "צדיקים ע"י שתחלתן יסורין וסופן שלוה".

וזה הטעם שכאשר הלך יעקב אבינו מיצחק אל לבן, לא ביקש מיצחק כסף וכו' רק הלך בידיים ריקות בלי שיצחק ייתן לו כסף לדרך, אפילו שיצחק אבינו ע"ה היה גדול בעשירות וכמו שנאמר בפסוק [פרק כו יג] "ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד". והסיבה לזה כי רצה יעקב אביו שיהיה לבני ישראל כוח זה בגלות, שאפילו שלא יהיה להם רק פרוטה יוכלו להתעשר מזה, וזה שאמר [לב יא] "כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות".

ואכן יעקב אבינו זכה לעמוד בניסיונות אצל לבן, וכמו שאמר לעשיו אחיו, "עם לבן גרתי" [לב ה] ופרש"י "ותר"ג מצות שמרתי". ויעקב אבינו בעומדו בגלות אצל עשיו ולבן היה עבור בניו אחריו שיוכלו להחזיק בגלות עשיו וגלות לבן, ומבואר בספה"ק דשורש גלות עשיו הוא טומאה ותאוות, וגלות לבן הוא שורש היצר הרע המסמא עיני האדם ומראה על עבירה שהיא מצווה. ועל ידי שיעקב אבינו עבר ועמד בניסיונות אלו, בזה נתן הכוחות לזרעו אחריו שיכולו להחזיק בגלויות אלו של תאוות וטומאה, ושל שקר ורמאות, ויצר הרע המראה לבני אדם על עבירה שהיא מצווה.

וכל עבודתו של יעקב אבינו היה עבור בניו אחריו ולקח על עצמו את צער גידול הבנים עבור זרעו אחריו, וכל הגלויות שעבר יעקב אבינו וכמו שדרשו חז"ל על פסוק "לא שלותי ולא שקטתי ויבא רגז" והיינו שכל ימיו היה לו צער מלבן, ומעשו, ומדינה, ומיוסף" הכול היה עבור בניו אחריו שיוכלו לעמוד בגלויות אלו ושיוכלו לתקן הגשמיות אפילו שנמצאים בגלות כזו כמו אצל לבן הארמי.

ועיקר תפקיד בני ישראל בגלות הוא להוציא משם את הניצוצות הקדושים הנמצאים בדברים הגשמיים, וזה עבודת בני ישראל בגלויות להוציא מעומק השאל הניצוצות הקדושים שנתפזרו שם בחטא אדם הראשון. וגם לעמוד בניסיונות וקשיים לעבוד את השי"ת בגשמיות ובפרט בגשמיות, בזה מגיע ראשו לשמים עוד יותר מזמן שהיו אבותינו בארץ ישראל עם בית המקדש.

וזה גם היה עבודת יעקב אבינו אצל לבן לעלות הניצוצות הקדושים שהיו שם, ויעקב אבינו תיקן זאת כאשר היה רועה את צאן לבן ועסק בעבודת השי"ת בגשמיות, ובזה הוא הכין דרך זו לבני ישראל לא רק בארץ הקודש אלא גם בגלויות, על דרך שנאמר צא וכבוש הדרך לבניך שיהיה נוח להם לכבוש הארץ.

וכמו כן תיקן יעקב אבינו את הדרך שיחזיקו מעמד גם בגלויות, שהרי כבר בבריאת העולם כבר נגזר שיהיו בני ישראל צריכים לעבור ד' גלויות, וכמבואר במדרש רבה בראשית [פרשה ב] "ר"ש בן לקיש פתר קריא בגלויות, והארץ היתה תהו זה גלות בבל שנאמר (ירמיה ד) ראיתי את הארץ והנה תהו, ובהו זה גלות מדי (אסתר ו) ויבהילו להביא את המן, וחושך זה גלות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן שהיתה אומרת להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל, על פני תהום זה גלות ממלכת הרשעה שאין להם חקר כמו התהום מה התהום הזה אין לו חקר אף הרשעים כן".

וזוה מה שהראו ליעקב אבינו בחלום שאפילו בדברים הגשמיים והארציים שהם "סולם מוצב ארצה" אך "ראשו מגיע השמימה" שפועלים בדברים גשמיים אלו דברים נשגבים ונעלים.

*

ומלבד מה שנתן יעקב אבינו את הכוח לבני ישראל לעבוד את השי"ת בגשמיות, הוא גם היה אחד יחיד ומיוחד המובחר שבאבותינו הקדושים, מכיון שעבד את השי"ת בכל ימיו מתוך ייסורים ומתוך התנגדויות שהיו לו בעבודתו, כמו שאמר בעצמו "שלא שקטתי ולא נחתי" ולכן היה המובחר שבאבותינו הקדושים, שהרי היה לו ייסורים קשים ומרים מתוך "הלא שקטתי ולא נחתי" מעשיו ולבן ודינה, ובפרט מיוסף בנו האהוב שנדמה לו שנטרף רח"ל וירד ממדרגותיו.

וזוה מה שהראו ליעקב בחלום את גודל מעלתו, שאפילו שמלאכי אלוקים יורדים ואפילו מלאכים כאלו שיכולים להעלות על גבהי מרומים, אך הם יורדים רח"ל באופן כזה שאינם יכולים יותר לעלות, משא"כ בני ישראל יש להם הכוח לעלות בחזרה מהירידות.

וגם היה מעלת יעקב אבינו שאפילו שהיה לו מפריעים ומניעות והתנגדויות לעבודתו כל ימי חייו הוא עמד בזה. ואילו אברהם אבינו ע"ה מבואר בחז"ל ? שאחר שנתנסה בעשרה ניסיונות ביקש מהקב"ה שלא ינסה אותו יותר, ואחר כך באמת היה לו מנוחה, וכמבואר בירושלמי פ"ט דברכות [סז:] "אברהם אבינו עשה יצר הרע טוב, דכתיב: ומצאת את לבבו נאמן לפניך". [ומצאת את לבבו, שתי לבבות, שאף יצר הרע שלו החזירוהו למוטב' - פני משה] ובזה שהפך יצרו כבר היה לו מנוחה.

אך יעקב אבינו לא היה לו אף פעם מנוחה, וכמו שאמר "לא שקטתי ולא נחתי" ומשמע שאף פעם לא היה לו מנוחה. ואפילו מה שאמרו חז"ל שבסוף חייו בי"ז שנים שהיה במצרים שהיו ימים ושנים טובות במצרים שהרי בנו מלך, מכל מקום לא היה זה מנוחה גמורה שהיה לו עוד ניסיון העושר, וניסיון העושר גדול מניסיון העוני כמבואר בחז"ל.

ואפילו אחר שהבטיח לו השי"ת [כח טו] "והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך". גם כן עדיין יעקב אבינו לא היה לו מנוחה ופחד מאד וכמבואר בגמ' ברכות [ד.] "רבי יעקב בר אידי רמי כתיב [בראשית כ"ח] והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך וכתיב [בראשית ל"ב] ויירא יעקב מאד אמר שמא יגרום החטא". הרי שיעקב אבינו ע"ה ידע שלמרות הבטחת השי"ת יכול לגרום החטא למעט אותו, ושיהיה בצרות, ולא שקט עדיין, ולא היה לו מנוחה כל ימיו.

ולכן אפילו אחר הבטחת השי"ת שישמרהו בכל אשר ילך עדיין התפלל והתחנן להשי"ת [כח כ] "וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש: ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלקים: והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלקים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך".

ומזה רואים יסוד מהותו של יעקב אבינו שלא בטח בעצמו לגמרי, ותמיד חשש שמא אינו ראוי לכל החסדים האלו ושמא יגרום החטא, והיינו שהשריש בדעתו שאין לו שום כוחות, וכל מה שיש לו אינו מכוחי ועוצם ידי, ותמיד היו עיניו נשואות לשמים לעזרתו, וידע היטב שרק עזרת ה' היא לו לעזרה, ורק היא הנותנת לו את האפשרות לקיומו.

וכמ"ש בספה"ק שאדם אוכל ארוחה צריך להאמין באמונה שלמה שהקב"ה הוא זה שהכין לו את הארוחה הגשמית הזאת, ולולי זאת לא היה לו מה לאכול, והוא כמו שכתב בטור [סימן קכה] שבשעה שבני אומרים קדושה ונושאים עיניהם למעלה יש לקב"ה נחת רוח גדול מאד, וז"ל הטור: "ונוהגין בני ספרד ליתן עיניהם למטה בשעה שאומרים ק"ק ובני אשכנז וצרפת נותנין עיניהם למעלה ונושאים גופן כלפי מעלה וסמך למנהגם מספר היכלות ברוכים אתם לה' שמים ויורדי מרכבה אם תאמרו ותגידו לבני מה שאני עושה בשעה שמקדישין

ואומרים קק"ק ולמדו אותם שיהיו עיניהם נשואים למרום לבית תפלתם ונושאים עצמם למעלה כי אין לי הנאה בעולם כאותה שעה שעיניהם נשואות בעיני ועיני בעיניהם".

והענין בנשיאת העינים למעלה, הוא להורות שעל כל מה שיש לו ברוחניות והגשמיות הוא נושא עיניו לעזרת ה', כי כל מה שיש לו הוא מתנת חנים מהשי"ת, ולא כוחי ועוצם ידי כלל, ואך ורק השי"ת נותן לו הכל. ועל זה סיים הטור "כי אין לי הנאה בעולם כאותה שעה שעיניהם נשואות בעיני ועיני בעיניהם" והוא משום שאין להשי"ת שמחה גדולה מזה שיכול להשפיע כל טוב לבני ישראל ברוחניות וגשמיות וכמו שנתבאר במאמר הקודם.

והוא מרומז במה שאמרו חז"ל במדרש רבה [בראשית פרשה יד] "ר' לוי בשם ר' חנינא אמר על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבורא מ"ט (תהלים קנ) כל הנשמה תהלל קה כל הנשימה תהלל קה". והיינו שצריך לדעת שרק מכוחו וחסדיו יכול לנשום, וכוח זה של עבודת בני ישראל בגלויות בייסורים תמידים ובלא ראייה מנין יבוא עזרי, השריש יעקב אבינו ע"ה בבני ישראל שיוכלו לעמוד בניסיונות כאלו שאפילו שיהיה להם הצלחה בגשמיות ורוחניות ידעו שרק הקב"ה עזר להם, וכמו שאמר יעקב אבינו ללבן [לא מא] "לולי אלקי אבי אלקי אברהם ופחד יצחק היה לי כי עתה ריקם שלחתי את עניי". וידע יעקב שלמרות עבודתו הקדושה רק חסדי השי"ת בזכות אבותיו הקדושים עמדו לו.

וכל אחד ואחד מבני ישראל צריך לחשוב כן שכל מה שיש לו הוא מהשי"ת בזכות האבות הקדושים, ואם חושב כן באמת בפנימיות לבו הוא יכול להצליח ולהיושע ולהיות קשור עם השי"ת כמו שהיה בזמן בית המקדש שכל תכלית בית המקדש היה שיהיו בני ישראל מקושרים עם השי"ת, וכאשר איש ישראל הוא מקושר עם השי"ת יש לו קיום בגלויות שלא בדרך הטבע.

ויעקב אבינו השריש בבני ישראל הכוח לעמוד בגלויות ולהתקיים, ושהגויים לא יוכלו להכרית אותם ח"ו ברוחניות וגשמיות, והשריש בבני ישראל הכוח והאמונה והרצון שבאיזה מצב של ירידה יוכל להתעלות בחזרה לסולם לשמים ולא ישקע ח"ו בייאוש.

וזה גם בא לרמז חלום יעקב סולם מוצב ארצה, וכמו שכתב בבעל הטורים [כח יב] שסולם הוא בגימטרייה ממון. והוא לרמז שאפילו בניסיון העושר והכבוד כמו שהיה יעקב אבינו ע"ה בי"ז שנים במצרים יוכלו לעמוד ולהתעלות.

וזה ענין מה שאומרים בשש זכירות שבכל יום "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייתך". היינו כמו שבני ישראל היו במצרים במ"ט שערי טומאה והוציאם הקב"ה, כמו כן כל אחד ואחד לא נוגע במה ועד כמה שקע בשאול תחתית הוא יכול לצאת מזה, כי הקב"ה ביציאת מצרים עשה לכל אחד ואחד באופן פרטי שיוכל לצאת מעומק השאול ברוחניות וגשמיות כמו יציאת מצרים של כלל ישראל ממ"ט שערי טומאה.

ולכן באיזה מצב שיהודי נמצא אין לו להתייאש כלל ויוכל להתרומם ברגע אחד מרשע לצדיק כמו שהיה ביציאת מצרים שאז נשרש בבני ישראל הכוח להתעלות משאול תחתית לרום המעלות.

וגם אומרים הזכירה "וזכרת את ה' אלוקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל" ואח"כ מוסיפים עוד "והריני מאמין שהכל מאתו יתברך וכל הטוב שיש לנו בין טובת הגוף בין טובת הנפש הכל מאתו יתברך אשר הגדיל חסדו עמנו ככל צדקותיו וכרוב רחמיו יתברך ויתעלה". ויכולים אנו להאמין בזה, מכיון שיעקב אבינו ע"ה השריש זאת בבני ישראל, בקבלתו את צער גידול הבנים כמו שנתבאר לעיל,

ואמונה זו הוא קיום בני ישראל, שבזמן שבני ישראל מאמינים בלב שלם שהכול בכוח והשפעת השי"ת ואין עוד מלבדו ועל כל נשימה ונשימה יש להודות להשי"ת הקב"ה ודאי מושיע ומגן.

וכמו שפירש הקדושת לוי הפייט "ישועת ה' כהרף עין", שהרף אינו רק מלשון מהירות והיינו במהירות כזו של הרף העין הנפתח ונסגר. אלא גם מלשון עזיבה כמו "הרף ממני", [דברים ט יד], והיינו כשהעין עזבה בשעה שכבר אין העין רואה מוצא ותקווה מהסבך והצרות שהוא נמצא ואין רואה עוד שום פתח של תקווה לישועה ולגאולה ואינו מוצא דרך מוצא מצרותיו בגשמיות וייסוריו ברוחניות אז באה ישועת ה' במהירות.

וכן פירש א"ז היהודי הקדוש מפשיסחא צוקללה"ה, הפסוק "עד אנה אשית עצות בנפשי יגון בלבבי" [תהילים יג ג]. רומז: שכל זמן שאדם מדמה בנפשו שיש לו עוד עצה מלהוושע, זהו סימן שעדיין הוא רחוק מהישועה, עד שיתודע לו שאין לו שום עצה רק שהשם יתברך בעצמו יעזור לו. וזהו פירוש עד אנה אשית עצות בנפשי, כל זמן שאני אשית עצות בנפשי להוושע, עדין יגון בלבבי, עד שאתוודע שבלתו ית"ש אין להושיע".

ומכיוון שרואה שאין לו דרך לצאת מצרותיו ואינו מוצא עצה לצאת מייסוריו ומכיר שישועתו יכולה להיות רק בדרך נס ע"י השי"ת הקב"ה משפיע ומגן ומקיים.

ולא בזמן שתולה בכוחו ועוצם ידי, וגם בזמן שאינו מאמין שהכול מאיתו יתברך הוא יכול להפסיד הכול, וכמו שמצינו במדרש איכה [פרשה ב פסקה ד] שבר כוזיבא ביקש מהשי"ת שלא יתערב במלחמותיו, וכמו שאיתא במדרש שם "בשעה שהיו יוצאין למלחמה היו אומרים לא תסעוד ולא תסכיף הדא הוא דכתיב (תהלים ס') הלא אתה אלהים זנחתנו ולא תצא אלהים בצבאותינו" וכן הוא בגמ' גיטין [נז]. והיינו שלא יתערב במלחמותיו, לא יעזור ולא יפריע, שהוא סבור שהוא יכול לבד לנצח במלחמותיו. וזה גרם לו להפסיד במלחמה, וזה גם גרם להרוגי ביתר ר"ל. ומרובה מידה טובה כשמכיר ויודע שהכול מאת השי"ת, ובזה הוא גם פועל ישועות לבני ישראל.

וכמו שכתב אאמור"ר בספה"ק חלקת יהושע פרשת וישלח [דנ"ג טו"ב] וז"ל: "הנה איתא חננו ה' עיניו לך תוליות עד שתחננו, באם זוכה שקבל שכר אז בזה עצמו גורם נחת רוח, ועל זה מגיע שוב שכר, וזה היטב, באם משפיעים מן השמים, אז איטיב עמך, מוכרח להלאה ג"כ להשפיע כל טוב" עכ"ל"ק.

והיינו כאשר מכיר ויודע שכל ההשפעות שיש לו הוא מהשי"ת ותולה עיניו למרום, ואינו חושב ח"ו שכוחי ועוצם ידי עשו החיל הזה, אז יוכלו להשפיע לו עוד ועוד משמים כל טוב.

וגם עלינו לדעת שכל אחד ואחד באיזה מצב שהוא בצרות וייסורים ברוחניות וגשמיות יכול לצאת מהם כמו שבני ישראל יצאו ממצרים ברכוש גדול בגשמיות כמו שאמרו בגמ' ברכות שהיו צריכים חמורים לשאת העושר, וגם זכו להשגות ברוחניות עד כדי בחינה "שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי" אפילו שלפני זמן קצר היו שקועים במ"ט שערי טומאה אבל הם בטחו בה' שיוציאם וע"כ זכו לכל זאת, מחמת שלא תלו שום דבר בכוחי ואומץ ידי.

ויעזור השי"ת שנוכל לתקן ולקדש הדברים הגשמיים ויהי רצון שנזכה לישועות ולנחמות ולביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

להצטרפות לרשימת התפוצה שילחו מייל לכתובת m0732951213@gmail.com